

Część III.5 – Formularz informacji uzupełniających dotyczących pomocy państwa na rozwój sieci szerokopasmowych

Niniejszy formularz informacji uzupełniających należy wykorzystać do zgłoszenia pomocy objętej wytycznymi UE w sprawie stosowania reguł pomocy państwa w odniesieniu do szybkiej budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych¹ („wytyczne w sprawie sieci szerokopasmowych”).

1. Cechy zgłaszanego środka pomocy

1.1. Proszę opisać cel środka pomocy:

Dzięki realizacji projektu „Regionalna sieć szerokopasmowa na Śląsku”² została wybudowana sieć szerokopasmowa w oparciu o technologię sieci nowej generacji NGA. Dzięki realizacji inwestycji powstała sieć o długości 454,76 km (powstała sieć składająca się z dwóch oddzielnych części: północnej o długości 251,28 km i południowej, która liczy 203,48 km).

Dzięki realizacji projektu „Budowa Wielkopolskiej Sieci Szerokopasmowej”³ została wybudowana sieć szerokopasmowa w oparciu o technologię sieci nowej generacji NGA. Dzięki realizacji inwestycji powstała sieć szkieletowa oraz sieć dystrybucyjna o długości około 4500 km. Powstało 576 węzłów dystrybucyjnych.

Dzięki realizacji projektu Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej⁴ w latach 2008-2015 zapewniono dostęp do Internetu szerokopasmowego na terenie województw Polski Wschodniej m.in. poprzez budowę ponad 10,5 tys. km sieci szkieletowo - dystrybucyjnej oraz 1065 węzłów. Mimo przyznanych dotacji, sieci w makroregionie rozwijają się wolniej niż oczekiwano.

Dzięki realizacji projektu „Internet dla Mazowsza”⁵ została wybudowana sieć szerokopasmowa w oparciu o technologię sieci nowej generacji NGA. Dzięki realizacji inwestycji powstała sieć o długości 3572 km, 42 węzły szkieletowe, 4 węzły techniczne i 308 węzłów dystrybucyjnych.

Dzięki realizacji projektu „Sieć szerokopasmowa na Dolnym Śląsku”⁶ została wybudowana sieć szerokopasmowa w oparciu o technologię sieci nowej generacji NGA. Dzięki realizacji inwestycji powstała o długości 1616 km obejmująca 10 węzłów szkieletowych, 82 węzły dostępowe i 723 punkty styku.

Dzięki realizacji projektu „Sieć szerokopasmowa w regionie częstochowskim”⁷ została wybudowana sieć szerokopasmowa w oparciu o technologię sieci nowej generacji NGA. Dzięki realizacji inwestycji powstała sieć o długości około 345 km na

¹ Wytyczne UE w sprawie stosowania reguł pomocy państwa w odniesieniu do szybkiej budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych (Dz.U. C 25 z 26.1.2013, s. 1).

² dalej: SRSS.

³ dalej: WSS.

⁴ dalej: SSPW.

⁵ dalej: IDM.

⁶ dalej: DSS.

⁷ dalej: CSS.

obszarze 30 gmin, do których zalicza się gminy: Częstochowa, Blachownia, Dąbrowa Zielona, Janów, Kamienica Polska, Kłomnice, Koniecpol, Konopiska, Kruszyna, Lelów, Mstów, Mykanów, Olsztyn, Poczesna, Przyrów, Rędziny, Starcza, Kłobuck, Krzepice, Lipie, Miedźno, Opatów, Panki, Popów, Przystajń, Wręczyca Wielka, Myszków, Kozięłowy, Poraj, Żarki.

Wymienione wyżej sieci zwane są w dalszej części niniejszego dokumentu łącznie Regionalnymi Sieciami Szerokopasmowymi⁸.

Celem środka pomocy jest wprowadzenie rozwiązań umożliwiających wykorzystanie potencjału RSS w możliwie największym stopniu, jak również zwiększenie elastyczności w zakresie wykorzystania RSS poprzez:

- a) Zmianę założeń dotyczących fazy eksploatacji RSS, w tym dopuszczenie kolejnego modelu zarządzania siecią, w przypadku niektórych RSS;
- b) Umożliwienie dotarcia do nowych grup odbiorców ostatecznych, w związku z założeniami Europejskiej Agendy Cyfrowej oraz stworzeniem warunków dla dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego regionu
- c) Uwzględnienie w budżetach poszczególnych projektów wydatków poniesionych dotychczas przez właścicieli RSS na pokrycie kosztów związanych z funkcjonowaniem sieci, ich utrzymaniem i zarządzaniem nimi przez cały czas trwania projektu.

Proponowane zmiany nie wiążą się z przyznaniem dodatkowych środków finansowych z budżetu Unii Europejskiej ani z budżetu państwa na realizację inwestycji.

Celem szczegółowym środka pomocy jest:

- a) w przypadku innych RSS niż SSPW - rozszerzenie możliwych modeli zarządzania RSS o model operatora publicznego, zgodnie z którym za zarządzanie i eksploatację infrastruktury, w tym jej rozbudowę, może odpowiadać podmiot publiczny, w ramach oddziału administracji publicznej lub jednostki stanowiącej wyłączną własność i w pełni kontrolowanej przez władze publiczne, nawet jeśli podmiot ten jest spółką prawa handlowego prowadzącą działalność gospodarczą, w tym spółką pośrednio kontrolowaną przez podmiot publiczny, tj. za pośrednictwem innej spółki w pełni kontrolowanej przez władzę publiczną; w przypadku SSPW – liberalizacja ograniczeń dotyczących operatora publicznego (publiczny model operatora został już dopuszczony)
- b) umożliwienie pełnienia funkcji operatora RSS przez podmioty zintegrowane wertykalnie, posiadające zasoby i doświadczenie w operowaniu sieciami telekomunikacyjnymi (w odniesieniu do SSPW możliwość taka została już dopuszczona)
- c) elastyczne kształtowanie kryteriów oceny ofert, zgodnie z zasadami właściwymi dla prawa zamówień publicznych (zmiana dokonana już w odniesieniu do SSPW); Pominięcie trybu przetargowego w określonych przypadkach wskazanych w przepisach prawa dot. zamówień publicznych

---

⁸ Dalej: RSS.

- d) wprowadzenie wyznaczania obszarów interwencji w oparciu o punkty adresowe – z uwagi na okoliczność, iż mapowanie na poziomie całych miejscowości, a tym samym podział miejscowości na kategorie w oparciu o pierwotnie założony system wyznaczania białych, szarych i czarnych. Ponadto celem jest wdrożenie systemu aktualizowania kwalifikacji danego punktu adresowego do obszaru białego, szarego lub czarnego, jak również umożliwienie dostępu hurtowego operatorom sieci dostępowych obsługujących obszary szare NGA i czarne NGA;
- e) umożliwienie podłączenia do RSS przedsiębiorców telekomunikacyjnych z innych – niż miejsce położenia danej RSS - części Polski w celu świadczenia usług na obszarach docelowych, z zastrzeżeniem możliwości odstąpienia od tego postulatu na etapie zgłoszenia na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE;
- f) umożliwienie przeniesienia własności infrastruktury na inny podmiot publiczny, na podstawie umowy sprzedaży bądź poprzez wniesienie wkładu w postaci infrastruktury do spółki celowej utworzonej przez władze publiczne lub sprzedaż infrastruktury na rzecz takiej spółki celowej; umożliwienie skupienia własności infrastruktury Regionalnych Sieci Szerokopasmowych w rękach jednego podmiotu publicznego lub spółki celowej, o której mowa wyżej. Pod pojęciem spółki celowej należy rozumieć spółkę prawa handlowego kontrolowaną pośrednio lub bezpośrednio przez podmiot publiczny.
- g) umożliwienie odstąpienia od mechanizmu wycofania środków w oparciu o wskaźnik EBITDA i umożliwienie przeznaczenia nadwyżek na utrzymanie i rozwój sieci - w przypadku powierzenia zarządzania siecią operatorowi publicznemu, zarówno będącemu podmiotem publicznym, jak i będącemu jednostką stanowiącą wyłączną własność i w pełni kontrolowaną przez władze publiczne. W przypadku, gdyby przeznaczenie nadwyżki na dalszy rozwój sieci w białych obszarach wiązało się z wykroczeniem poza dotychczasowy program – poniesienie nakładów zostanie poprzedzone dokonaniem stosownego zgłoszenia do Komisji.
- h) Uwzględnienie w budżetach poszczególnych projektów wydatków poniesionych dotychczas przez właścicieli RSS na pokrycie kosztów związanych z rozbudową sieci, ich funkcjonowaniem, ich utrzymaniem i zarządzaniem nimi przez cały czas trwania projektu.

Modyfikacja środków pomocy ma na celu zwiększenie stopnia wykorzystania infrastruktury telekomunikacyjnej powstałej w ramach projektów RSS, co stworzy nowe możliwości dla przedsiębiorców telekomunikacyjnych oferujących dostęp do Internetu oraz wpłynie na zwiększenie dostępności do Internetu dla mieszkańców Polski, jak również dla mieszkańców innych regionów. Proponowany kierunek zmian jest spójny z celami Europejskiej Agendy Cyfrowej.

1.2. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób środek pomocy wpasowuje się w krajową strategię rozwoju sieci szerokopasmowych i cele unijne (w tym w strategię „Europa 2020” i agendę cyfrową⁹):

W Europejskiej Agendzie Cyfrowej, stanowiącej przewodni projekt strategii „Europa 2020” na rzecz gospodarki inteligentnej, zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu społecznemu, sformułowano cel, zgodnie z którym do 2020 r. wszyscy Europejczycy powinni mieć dostęp

---

⁹ „Europa 2020” – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, COM(2010) 2020.

do Internetu o przepustowości przekraczającej 30 Mb/s, a przynajmniej połowa europejskich gospodarstw domowych powinna mieć dostęp do połączeń o przepustowości przekraczającej 100 Mb/s.

W związku ze zwiększeniem dokładności, z jaką krajowy organ regulacyjny (Urząd Komunikacji Elektronicznej) obecnie prowadzi inwentaryzację infrastruktury (punkt adresowy „białej plamy”), proponowane rozwiązanie polegające na lepszym definiowaniu białych plam, z dokładnością do gospodarstw domowych (punktów adresowych), a nie jak uprzednio całych miejscowości, pozwoli na bardziej adekwatne dostosowanie środka do potrzeb rynku oraz na optymalne wykorzystanie powstałej infrastruktury, a w efekcie przyczyni się do spełnienia wymagań EAC.

Zapewnianie operatorom dostępu do dotowanej infrastruktury dosyłowej, poprzez lepszą identyfikację obszarów białych będzie stanowić zachętę do inwestycji w sieci NGA "ostatniej mili". Umożliwi to rozwój sieci NGA z szybkością pobierania wynoszącą co najmniej 30 Mb/s.

Ponadto proponowana modyfikacja jest zgodna z założeniami Narodowego Planu Szerokopasmowego, stanowiącego program rozwoju, którego celem jest przede wszystkim zapewnienie bardzo szybkiego dostępu do Internetu, a tym samym wyrównanie różnic na terenie kraju. Narodowy Plan Szerokopasmowy plan dotyczy dalszych prac wspierających budowę sieci szerokopasmowych w Polsce. Cele NPS są zgodne z celami EAC i obejmują m.in. zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu o prędkości co najmniej 30Mb/s do końca 2020 roku.

Proponowane cele środka wpisują się w cele NPS, który przewiduje działania ukierunkowane na:

- wzrost dostępu do Internetu i zmniejszenie zróżnicowania geograficznego w dostępie do sieci,
- upowszechnienie nowoczesnej infrastruktury sieciowej i dostępowej następnej generacji (NGN/NGA – ang. next generation network/access),
- poprawę atrakcyjności ekonomicznej inwestycji prywatnych w infrastrukturę szerokopasmową, w szczególności w obszarach odległych i słabo zaludnionych,
- wzrost zainteresowania społeczeństwa i firm Internetem oraz wykorzystania go w życiu społecznym i gospodarczym, a także przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia cyfrowego.

Proponowane zmiany umożliwią podłączenie do sieci (za pośrednictwem nowo wykreowanych inwestycji przedsiębiorców telekomunikacyjnych) nowych klientów, dotychczas pozbawionych możliwości dostępu do Internetu.

1.3. Proszę przedstawić uzasadnienie podjęcia interwencji publicznej i wyjaśnić oczekiwane korzyści wynikające ze środka pomocy (np. ekonomiczne i społeczne korzyści, zwiększony zasięg sieci szerokopasmowej i wskaźniki penetracji internetu itd.).

Wprowadzenie możliwości zastosowania publicznego modelu zarządzania RSS (w przypadku niektórych RSS) zagwarantuje możliwość świadczenia usług z wykorzystaniem RSS dla użytkowników końcowych w przypadku braku prywatnego OI. Nowy model zarządzania będzie równorzędny wobec dotychczas określonych w decyzji KE.

Korzyści płynące z elastycznego kształtowania kryteriów oceny ofert, zgodnie z prawem zamówień publicznych oraz umożliwienie pełnienia funkcji operatora RSS przez podmioty zintegrowane wertykalnie przełoży się na większe zainteresowanie operatorów funkcjonujących na rynku hurtowym i detalicznym pełnieniem funkcji operatora RSS.

Lepsza identyfikacja obszarów białych: tradycyjnych i NGA, w oparciu o wyniki inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych zapewni operatorom możliwości

podłączania klientów w zidentyfikowanych białych punktach adresowych, co przełoży się na zainteresowanie kolejnych klientów sieci i zwiększy możliwości finansowego utrzymania sieci.

Umożliwienie podłączenia do RSS przedsiębiorców telekomunikacyjnych z innych części Polski – niż miejsce położenia danej RSS - sprawi, że przedsiębiorcy będą mogli ze sobą współpracować w oparciu o cennik usług zatwierdzany przez UKE (jak dotychczas), co zapewni większą elastyczność w kreowaniu biznesowego modelu funkcjonowania sieci.

Dzięki niniejszemu środkowi pomocy zwiększą się m.in. następujące wskaźniki: liczba km powstałych sieci dostępowych (dzięki którym będą podłączani użytkownicy końcowi w zidentyfikowanych białych punktach adresowych), liczba gospodarstw domowych posiadających dostęp do sieci NGA.

Zwiększy się zainteresowanie funkcjonalnością i możliwościami sieci, jak również wzrośnie popyt na usługi hurtowe oferowane dzięki RSS.

1.4. Jaką kategorię sieci ma wspierać środek pomocy?

- ☐ sieci szkieletowe (lub sieci wykorzystujące łącza trunk);
- ☒ sieci dosyłowe (sieci regionalne albo średniodystansowe);
- ☐ sieci dostępowe (lub sieci „ostatniej mili”).

1.5. Jakie elementy sieci ma wspierać środek pomocy?

- ☒ elementy infrastruktury pasywnej;
- ☒ elementy infrastruktury aktywnej.

1.6. Jaki rodzaj sieci szerokopasmowych ma wspierać środek pomocy?

- ☐ podstawowe sieci szerokopasmowe (oferujące szybkość pobierania danych na poziomie co najmniej 2 Mb/s);
- ☒ sieci dostępu nowej generacji („NGA”)¹⁰;
- ☐ ultraszybkich sieci szerokopasmowych¹¹.

1.7. Na jakie rodzaje obszarów jest ukierunkowany środek pomocy? Należy sklasyfikować obszary docelowe w odniesieniu do różnych wspieranych segmentów i rodzajów sieci oraz uzasadnić tę klasyfikację na podstawie możliwych do zweryfikowania danych.

☒ Białe podstawowe	☐ Szare podstawowe	☐ Czarne podstawowe
☒ Białe NGA	☐ Szare NGA	☐ Czarne NGA
☐ Białe ultraszybkie	☐ Szare ultraszybkie	☐ Czarne ultraszybkie

1.8. Proszę przedstawić wszelkie inne istotne informacje przydatne w wyjaśnieniu ogólnego kontekstu środka pomocy:

¹⁰ Szczegółowe informacje można znaleźć w pkt 56–60 wytycznych w sprawie sieci szerokopasmowych.

¹¹ Szczegółowe informacje można znaleźć w pkt 82–85 wytycznych w sprawie sieci szerokopasmowych.

W fazie eksploatacji RSS zidentyfikowane szereg wątpliwości co do zapisów środka pomocy. Proponowane modyfikacje są zasadne w świetle sytuacji na rynku telekomunikacyjnym, a przy tym są dozwolone w świetle Wytycznych w sprawie sieci szerokopasmowych. Proponowane zmiany wynikają z doświadczeń zaczerpniętych z różnych RSS na terenie Polski. Spośród polskich RSS należy zauważyć, że decyzją z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. C(2017) 9116, dotyczącą pomocy państwa SA.46203 – Polska, Modyfikacje w programie pomocy dotyczącym projektu pt. Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej (SA.33438, SA.33439, SA.33441, SA.30851 & SA.33440), wprowadzone zostały następujące zmiany w programie pomocowym SSPW, które to zmiany w znacznej części pokrywają się ze zmianami zgłaszanymi dla innych RSS:

- a) rozszerzenie możliwych modeli zarządzania projektem SSPW o model operatora publicznego, zgodnie z którym za zarządzanie infrastrukturą odpowiada podmiot publiczny, w ramach oddziału administracji publicznej lub przez jednostkę stanowiącą wyłączną własność, w pełni kontrolowaną przez władze publiczne;
- b) umożliwienie pełnienia funkcji operatora SSPW przez podmioty zintegrowane wertykalnie;
- c) elastyczne kształtowanie kryteriów oceny ofert na wybór Operatora Infrastruktury (dalej: OI), zgodnie z prawem zamówień publicznych.
- d) lepsza identyfikacja obszarów białych: tradycyjnych i NGA, w oparciu o wyniki inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych, prowadzonej przez Urząd Komunikacji Elektronicznej (dalej: UKE);
- e) umożliwienie podłączenia do SSPW przedsiębiorców telekomunikacyjnych z innych części Polski w celu świadczenia usług na obszarach docelowych.

1.9. Jaki rodzaj inwestycji i model biznesowy zostaną przyjęte¹²?

Rodzaj i zakres inwestycji i model biznesowy pozostaje bez zmian w stosunku do dotychczasowego programu, z tym zastrzeżeniem, że zmiany umożliwią zastosowanie publicznego modelu zarządzania, gdyby zaistniała taka potrzeba.

Operator publiczny – w przypadku przyjęcia publicznego modelu zarządzania - będzie miał ten sam zakres obowiązków, co prywatni operatorzy infrastruktury. Dodatkowo:

- a) publiczny operator infrastruktury zarówno będący podmiotem publicznym, jak i będący jednostką stanowiącą wyłączną własność i w pełni kontrolowaną przez władze publiczne - nie będzie objęty mechanizmem odzyskiwania środków, a przy tym będzie dążył do bilansowania swoich dochodów i wydatków poprzez stosowanie stawek za dostęp do infrastruktury w wysokości pozwalającej generować przychody pokrywające koszty działalności operatorskiej, przy założeniu uniknięcia dążenia do nadmiernego zysku. Uzyskiwane z działalności operatorskiej nadwyżki operator powinien przeznaczać w pierwszej kolejności na bieżące i generalne naprawy infrastruktury, jak również – gdyby zaistniała taka potrzeba – na dalszy rozwój sieci szerokopasmowych w obrębie programu ramowego na takich samych warunkach, na jakich został przyznany pierwotny środek pomocy¹³. Operator publiczny, przy

¹² Zob. na przykład przewodnik Komisji na temat inwestycji w szybki przesył szerokopasmowy (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/broadband2011/broadband2011_en.pdf).

¹³ Komisja wyraźnie wskazuje w przypisie nr 113 do Wytycznych UE w sprawie stosowania reguł pomocy państwa w odniesieniu do szybkiej budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych (2013/C 25/01), że wycofanie

uwzględnieniu wskazanych wyżej ograniczeń, nie będzie przy tym zobowiązany do ograniczania swojej działalności jedynie do zarządzania infrastrukturą, w tym do jej utrzymywania i zarządzania udostępnianiem sieci,

- b) operator publiczny będzie mógł świadczyć usługi detaliczne w przypadku braku zainteresowania ze strony podmiotów prywatnych świadczeniem usług zarządzania infrastrukturą dostępową na danym obszarze (w warunkach już istniejącej infrastruktury dostępowej) – przy jednoczesnym ustanowieniu odpowiednich mechanizmów zabezpieczających w celu zapobieżenia wystąpieniu jakiegokolwiek konfliktu interesów albo nienależnej dyskryminacji podmiotów ubiegających się o dostęp lub dostawców treści. Za słusnością przyjęcia dopuszczalności takiego rozwiązanie przemawiają następujące argumenty:
- i. potrzeba efektywnego wykorzystania sieci dosyłowej, która w przypadku braku zapewnienia usług zarządzania infrastrukturą ostatniej mili może okazać się w praktyce bezużyteczna z punktu widzenia użytkowników końcowych. Brak operatora sieci dostępowej na danym obszarze może prowadzić do nieefektywnego wykorzystania sieci dosyłowej, a tym samym do nieefektywnego wykorzystania środków przeznaczonych na sfinansowanie budowy sieci dosyłowej, co należałoby oceniać jako zjawisko niepożądane,
  - ii. dopuszczalność pełnienia funkcji operatora sieci dosyłowej przez podmioty zintegrowane wertykalnie potwierdzona w motywie 80 lit. b Wytocznych¹⁴, zgodnie z którym dotowana infrastruktura musi umożliwić świadczenie konkurencyjnych i przystępnych cenowo usług na rzecz użytkowników końcowych przez konkurujących ze sobą operatorów. W przypadku, gdy operator sieci jest zintegrowany wertykalnie, należy ustanowić odpowiednie mechanizmy zabezpieczające w celu zapobieżenia wystąpieniu jakiegokolwiek konfliktu interesów, nienależnej dyskryminacji podmiotów ubiegających się o dostęp lub dostawców treści lub jakimkolwiek innym ukrytym pośrednim korzyściom. Skoro Komisja dopuszcza – co do zasady – możliwość łączenia funkcji operatora sieci dostępowej i operatora sieci dosyłowej przez jeden podmiot prywatny (zintegrowany wertykalnie, świadczący usługi zarówno hurtowe, jak i detaliczne), to, jak się wydaje, brak jest logicznego uzasadnienia dla uniemożliwienia świadczenia operatorowi publicznemu usług zarówno hurtowych, jak i detalicznych w sytuacji, w której na danym obszarze brak byłoby zainteresowania ze strony podmiotów prywatnych świadczeniem usług detalicznych.
- c) Operator publiczny będzie prowadził wyodrębnioną księgowość, będzie podlegał takiej samej kontroli krajowego organu regulacyjnego, jak prywatni operatorzy infrastruktury, a ponadto zapewni efektywny, otwarty dostęp do sieci, z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej. Operator publiczny będzie dysponował zasobami i narzędziami umożliwiającymi kontrolę i monitoring funkcjonowania sieci poprzez system paszportyzacji,

---

nie jest konieczne w przypadku infrastruktury wyłącznie hurtowej, będącej własnością państwa i zarządzanej przez organ publiczny, której jedynym celem jest zapewnienie uczciwego i niedyskryminacyjnego dostępu wszystkim operatorom. Skoro bowiem infrastrukturą zarządza organ publiczny, ewentualne uzyskane nadwyżki na działalności polegającej na zarządzaniu siecią, trafiają bezpośrednio do państwa.

¹⁴ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126\(01\)&from=PL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126(01)&from=PL).

- d) operator publiczny zapewni równie skuteczny i efektywny nadzór nad stanem infrastruktury i powierzonym majątkiem co prywatny operator infrastruktury.

Możliwe byłoby przeniesienie własności infrastruktury na inny podmiot publiczny, na podstawie umowy sprzedaży bądź poprzez wniesienie wkładu w postaci infrastruktury do spółki celowej utworzonej przez władze publiczne. Nabywca infrastruktury mógłby być właścicielem infrastruktury w ramach więcej niż jednej regionalnej sieci szerokopasmowej.

W ramach decyzji nie dokonano indywidualizacji i nie nakazano, aby sieć pozostawała niezmiennie własnością tego samego podmiotu publicznego. Przenoszenie własności sieci między podmiotami publicznymi – przy spełnianiu przez te podmioty innych wymogów określonych przez Komisję – nie rodzi ryzyka udzielenia niedozwolonej pomocy publicznej, niezależnie od trybu przeniesienia własności. Dopóki bowiem infrastruktura stanowi własność szeroko rozumianych władz publicznych, dopóty majątek pozostaje we władaniu państwa. Pojęcie „państwa” rozumiane jest na gruncie prawa Unii Europejskiej szeroko. Przez „państwo” na gruncie reguł pomocy publicznej rozumie się wszelkie organy administracyjne – zarówno o charakterze centralnym, jak i o charakterze regionalnym i samorządowym. Nie występuje w tym kontekście rozróżnienie na władze państwowe i samorządowe – w związku z czym za emanację państwa w świetle prawa UE należałoby uznać także jednostki samorządu terytorialnego. Z przywołanego szerokiego rozumienia pojęcia „państwa”, a co za tym idzie, także pojęcia „władz publicznych” (w kontekście wykonywania praw majątkowych) na gruncie prawa Unii Europejskiej płynie wniosek, że wymóg utrzymywania publicznej własności sieci zostanie zachowany zarówno w przypadku utrzymania władztwa państwowego sensu stricto, jak również w przypadku utrzymania władztwa samorządowego nad siecią. Za dopuszczalne należałoby przy tym uznać przeniesienie własności infrastruktury na rzecz podmiotu publicznego.

Podobnie oceniać należałoby możliwości w zakresie przeniesienia własności sieci na rzecz jednostki stanowiącej wyłączną własność i w pełni kontrolowanej przez władze publiczne – a zatem w szczególności celowej spółki z ograniczonej odpowiedzialnością (SPV) ze 100% udziałem władz publicznych i w pełni przez te władze publiczne kontrolowanej. Takie przeniesienie własności również należałoby uznać za dopuszczalne, czego potwierdzenie można znaleźć w treści decyzji z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. C(2017) 9116, dotyczącej pomocy państwa SA.46203 – Polska, Modyfikacje w programie pomocy dotyczącym projektu pt. Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej (SA.33438, SA.33439, SA.33441, SA.30851 & SA.33440) oraz w treści Wytycznych¹⁵ – w szczególności w treści przypisu nr 96 do motywu nr 78 lit. C Wytycznych, w którym KE wskazuje na sytuację, w której organ publiczny decyduje się na zarządzanie siecią poprzez podmiot stanowiący w całości jego własność – a zatem na przykład przez spółkę, której 100% udziałów należy do szeroko pojętych władz publicznych. W tym kontekście spółka celowa ze 100% udziałem władz publicznych i w pełni przez te władze publiczne kontrolowana może spełniać kryteria do bycia uznaną za operatora publicznego – w związku z czym spółka taka powinna także spełniać wszelkie wymogi, jakie Komisja stawia przed operatorem publicznym sieci szerokopasmowej. Podobnie, kryteria publicznego operatora spełniać będzie spółka celowa, w której władze publiczne mają 100% udziałów, lecz w sposób pośredni, tj. przez inną spółkę należącą w pełni do władz publicznych, która to z kolei spółka ma 100% udziałów w spółce-operatorze.

Przeniesienie własności infrastruktury na spółkę celową może nastąpić zarówno poprzez zawarcie umowy sprzedaży, jak również w drodze wniesienia aportu do jednostki stanowiącej

¹⁵ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126\(01\)&from=PL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126(01)&from=PL).

wyłączną własność i w pełni kontrolowanej przez władze publiczne. W obu wariantach, ewentualne przeniesienie własności wiązałoby się z przeprowadzeniem testu prywatnego inwestora.

Uzasadnione wydaje się stanowisko, że w kontekście unijnych reguł dotyczących pomocy publicznej podmioty stanowiące emanację państwa dysponują swobodą w zakresie dokapitalizowania spółek stanowiących ich własność – poprzez wniesienie aportu – pod warunkiem, że nie występuje różnica między wartością rynkową wkładu niepieniężnego (w odniesieniu do analizowanego zagadnienia – wartością infrastruktury stanowiącej sieć), a rynkową wartością obejmowanych udziałów lub akcji. Aby wyłączyć możliwość udzielenia pomocy publicznej (w tym niedozwolonej pomocy publicznej) wniesienie sieci szerokopasmowej aportem do spółki prawa handlowego byłoby poprzedzone analizą obejmującą wycenę wnoszonej jako wkład niepieniężny sieci oraz wycenę obejmowanych w zamian za aport akcji. O ile aport wnoszony jest przez podmiot publiczny do spółki stanowiącej w 100% własność danego podmiotu publicznego, wybór spółki będącej beneficjentem dokapitalizowania nie musiałby być poprzedzony żadną sformalizowaną procedurą wyboru takiego podmiotu, przy czym spółka celowa musiałaby sprostać wymogom dysponowania know-how i potencjałem organizacyjnym dla należytego wykonywania funkcji właścicielskiej.

Właściciel infrastruktury – niezależnie od tego, czy byłby to organ władzy publicznej, czy spółka stanowiąca w całości własności i znajdująca się pod pełną kontrolą organu władzy publicznej – mógłby być właścicielem infrastruktury wybudowanej w ramach więcej niż jednego projektu budowy regionalnych sieci szerokopasmowych. W tym zakresie należy wskazać, że Wytyczne¹⁶ nie wprowadzają ograniczeń w zakresie możliwości koncentracji własności sieci – w ramach łączenia w rękach jednego właściciela infrastruktury wybudowanej w ramach odrębnych projektów objętych różnymi, odrębnymi decyzjami Komisji zatwierdzającymi programy pomocowe.

Brak jest przeszkód, aby przyjąć ogólną zasadę, zgodnie z którą konsolidacja sieci szerokopasmowych w rękach jednego podmiotu jest dozwolona, o ile nie prowadzi do naruszenia art. 102 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Z uwagi na okoliczność, że właściciel infrastruktury RSS nie osiągnąłby pozycji dominującej na rynku, nie byłoby również możliwości naruszenia art. 102 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W przypadku, gdyby konsolidacja wiązała się z koniecznością dokonania zgłoszenia zamiaru koncentracji do krajowego lub europejskiego organu, koncentracja zostanie poprzedzona dokonaniem stosownego zgłoszenia.

2. Procedura i przyznanie środka pomocy

Tworzenie map i analiza zasięgu

2.1. Jaki jest zakres środka pomocy pod względem zasięgu terytorialnego?

Województwa: śląskie, wielkopolskie, lubelskie, podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie, dolnośląskie - przy czym

¹⁶ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126\(01\)&from=PL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126(01)&from=PL).

możliwe będzie podłączenie do RSS przedsiębiorców telekomunikacyjnych z innych części Polski w celu świadczenia usług na obszarach docelowych, jak również umożliwienie świadczenia przez operatora RSS usług poza obszarem danego województwa.

Mając na względzie zapotrzebowanie na usługi wykraczające poza obszar działalności jednego operatora, jednym z istotnych elementów niezbędnych do osiągnięcia harmonijnego rozwoju rynku telekomunikacyjnego jest zapewnienie konsolidacji usługowej oraz współpracy między operatorami.

Integracja usługowa operatorów sieci hurtowych, objęta porozumieniami międzyoperatorskimi, polegać będzie na świadczeniu usług hurtowych dla podmiotów poza danym województwem. Umowa ramowa o dostępie do infrastruktury będzie obejmowała ceny usług w ramach współpracy międzyoperatorskiej. Ceny usług będzie opiniował, weryfikował i nadzorował UKE (tak jak dotychczas).

Operator RSS nie będzie ograniczony obszarem świadczenia usług do jednego województwa (w którym położony jest dany RSS). Możliwe będzie świadczenie usług międzyoperatorskich w porozumieniu z innymi operatorami infrastruktury z terenu innych województw, pod nadzorem UKE.

Wprowadzenie proponowanego rozwiązania zwiększy wykorzystanie infrastruktury RSS, co korzystnie wpłynie na rozwój rynku telekomunikacyjnego w Polsce oraz na przychody operatora infrastruktury z tej działalności.

Uruchomienie integracji usług nie stanowi konkurencji dla ogólnokrajowych operatorów, gdyż sprzedaż usług wspólnych ma służyć przede wszystkim lokalnym przedsiębiorcom w celu przełamania barier wynikających z administracyjnego podziału obszarów.

Należy zauważyć, że wydzielenie działalności sieci szkieletowych i dystrybucyjnych tylko do zasięgu wojewódzkiego (granic administracyjnych województw) jest z natury sztuczne i nie zapewnia pełnego wykorzystania potencjału takich sieci.

2.2. Proszę przedstawić informacje, w tym datę, i przedłożyć wyniki tworzenia precyzyjnych map i analizy zasięgu, podjętych w celu wyraźnego określenia obszarów docelowych:

Na etapie opracowywania poprzedniego środka pomocowego dla ustalenia dostępności infrastruktury i usług szerokopasmowych przeprowadzono inwentaryzację infrastruktury szerokopasmowej na terenie województw, w których miały powstać RSS. Badaniem objęto wszystkich przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących usługi na terenie regionu. Ówczesne możliwości gromadzenia danych pozwalały na wskazanie obszarów interwencji z dokładnością do całych miejscowości.

Obecnie, w związku ze zwiększeniem dokładności, z jaką krajowy organ regulacyjny prowadzi inwentaryzację infrastruktury, zasadne jest dostosowanie identyfikowania białym plam w projekcie RSS do obecnej sytuacji na rynku telekomunikacyjnym, z uwzględnieniem aktualnych danych.

Urząd Komunikacji Elektronicznej każdego roku aktualizuje dane o infrastrukturze szerokopasmowej i usługach telekomunikacyjnych na terytorium Polski, na podstawie

sprawozdań przedsiębiorców telekomunikacyjnych, państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych oraz podmiotów wykonujących zadania z zakresu użyteczności publicznej. Dane przekazywane w ramach inwentaryzacji są udostępniane na stronie [www. Urzędu Komunikacji Elektronicznej](http://uke.gov.pl/wyszukiwarka/), także pod adresem: <http://uke.gov.pl/wyszukiwarka/>. Sprawozdania przedsiębiorców są składane na podstawie art. 29 Ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz.U. 2019 r. poz. 1815, 2020).

Dane o infrastrukturze szerokopasmowej i usługach telekomunikacyjnych na terytorium Polski są dostępne publicznie, a zainteresowane strony mają możliwość wnioskowania do UKE o dokonanie korekty danych. Dzięki tym narzędziom informacje o sytuacji na rynku są podawane do publicznej wiadomości, w tym operatorom.

Infrastruktura RSS została rozmieszczona zgodnie z zasadami warunkowego dostępu określonymi w Decyzjach KE. Na podstawie modyfikowanego środka pomocy nie będzie finansowana rozbudowa sieci, poza przypadkami ewentualnego wykorzystania nadwyżek z działalności obejmującej zarządzanie siecią.

Na terenie Polski nadal identyfikuje się obszary, na których dla mieszkańców nie są dostępne usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu umożliwiające transfer powyżej 30 Mb/s. Zidentyfikowany problem wpływa na osiągnięcie celów EAC i może zostać częściowo rozwiązany poprzez zmianę identyfikowania obszarów możliwego świadczenia usług.

Aktualizacja kategoryzacji obszarów w fazie eksploatacji jest zasadna ze względu na konieczność efektywnego wykorzystania wybudowanej infrastruktury oraz dokonania rewizji planów inwestycji infrastrukturalnych z lat poprzednich. Identyfikacja tych punktów odbywać się będzie na podstawie danych zamieszczanych przez UKE (i aktualizowanych corocznie) pod adresem <http://uke.gov.pl/wyszukiwarka/>.

Niniejszy środek pomocy nie wspiera budowy nowych odcinków sieci, budowy węzłów, dostaw sprzętu ani innych towarów, a proponowane zmiany nie wiążą się z przyznaniem dodatkowych środków finansowych z budżetu Unii Europejskiej ani z budżetu państwa, dlatego nie ma ryzyka ingerencji (zakłócenia konkurencji) w plany inwestycyjne przedsiębiorców zarówno hurtowych jak i detalicznych.

Budowa nowej infrastruktury mogłaby być finansowana z ewentualnych nadwyżek z działalności obejmującej zarządzanie siecią.

Konsultacje społeczne

- 2.3. Proszę opisać proces i wyniki otwartych, przejrzystych konsultacji społecznych, dzięki którym wszystkie zainteresowane strony miały możliwość przedstawienia swoich uwag na temat planowanego środka pomocy. Proszę przedstawić odpowiednie łącza internetowe do stron, na których opublikowano informacje na temat danego środka.

Planowane jest skorzystanie z procedury prenotyfikacji i wprowadzenie ewentualnych zmian zgłoszonych przez Dyрекcję Generalną do spraw Konkurencji.

Konsultacje publiczne zostałyby przeprowadzone w sposób i w zakresie uzgodnionym z Dyрекcją Generalną do spraw Konkurencji.

Konkurencyjna procedura wyboru

- 2.4. W przypadku budowy/rozbudowy lub obsługi dotowanej sieci przez operatorów będących osobami trzecimi proszę potwierdzić, że przeprowadzona zostanie konkurencyjna procedura wyboru zgodnie z dyrektywami Unii w dziedzinie zamówień publicznych¹⁷. Proszę przedstawić wszystkie istotne informacje w tym względzie:

W przypadku zarządzania siecią przez podmioty prywatne, usługa zarządzania zostanie zlecona w sposób otwarty, przejrzysty i niedyskryminujący, zgodnie z unijnymi i krajowymi zasadami udzielania zamówień publicznych. Postępowania na wybór OI zostaną opublikowane na centralnej stronie internetowej, tj. w Biuletynie Zamówień Publicznych lub w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, w zależności od wartości zamówienia. Kryteria wyboru i ich wagi zostaną określone i podane do publicznej wiadomości z wyprzedzeniem, zgodnie z przepisami w zakresie udzielania. Kryteria wyboru ofert kształtowane byłyby w sposób elastyczny, zgodnie z zasadami właściwymi dla prawa zamówień publicznych.

Alternatywnie możliwe będzie podjęcie decyzji o powierzeniu zarządzania siecią bezpośrednio organowi władzy publicznej lub podmiotowi kontrolowanemu przez władze publiczne.

W przypadku, gdy wspólnotowe i krajowe przepisy dotyczące udzielania zamówień publicznych przewidują w określonych przypadkach możliwość wyłączenia zastosowania otwartej procedury udzielenia zamówienia, w szczególności przetargu, skorzystanie z takiego wyłączenia nie powinno powodować negatywnych skutków dla podmiotu publicznego. Skorzystanie z takiego wyłączenia mogłoby dotyczyć w szczególności odstąpienia od trybu przetargowego ze względu na istotny interes bezpieczeństwa państwa oraz ochronę interesu publicznego, np. w przypadku usług łączności krytycznej na rzecz administracji publicznej, jak również w innych przypadkach, w których przepisy dot. zamówień publicznych dopuszczają inne tryby, niż tryb konkurencyjny, zwłaszcza w przypadku powierzenia do eksploatacji RSS (w tym ich rozbudowy), jak również świadczenia publicznie dostępnych usług hurtowych

---

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 1), dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65) oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243).

za pomocą RSS, gdy czas trwania otwartej procedury (w tym czas przygotowania przetargu) i jej przeprowadzenia, zagrażałby zachowaniu ciągłości świadczenia usług dla operatorów sieci dostępowych.

- 2.5.** Proszę przedstawić informacje dotyczące sposobu wyboru oferty najkorzystniejszej pod względem ekonomicznym (w tym kryteria przyznania i względną wagę przypisaną do każdego z wybranych kryteriów), biorąc pod uwagę kryteria jakościowe (np. zakres, trwałość podejścia technologicznego lub wpływ rozwiązania na konkurencję) oraz cenę:

W procedurze wyboru oferty najkorzystniejszej pod względem ekonomicznym oferent wnioskujący o najniższą kwotę pomocy otrzyma więcej punktów w całościowej ocenie oferty. Kryteria wyboru operatora infrastruktury mogą dotyczyć m.in.: doświadczenia, potencjału kadrowo-technicznego, danych finansowych przedsiębiorstwa. Szczegółowe kryteria wyboru operatora infrastruktury i ich wagi będą znane na etapie przygotowywania postępowań na wybór operatora.

- 2.6.** Czy istnieją minimalne wymogi dotyczące usług, z którymi zgodna musi być dotowana sieć (takie jak minimalna szerokość pasma, zrównoważone usługi, minimalny zasięg geograficzny itd.)?

☒

Tak

☐

Nie

- 2.7.** Jeżeli tak, proszę je opisać:

Katalog usług objętych środkiem pomocy to minimum:

- dzierżawa kanalizacji kablowej w zakresie w jakim powstała w ramach projektu,
- dzierżawa ciemnych włókien,
- usługa kolokacji w węzłach szkieletowych (miasta powiatowe),
- dzierżawa „jasnych” włókien (lambda),
- usługi transmisyjne w najpopularniejszych protokołach MPLS oraz Ethernet,
- usługa hurtowego dostępu do sieci Internet.

Operator RSS nie będzie ograniczony obszarem świadczenia usług do danego województwa. Możliwe będzie świadczenie usług międzyoperatorskich w porozumieniu z innymi operatorami infrastruktury z terenu innych województw, pod nadzorem UKE.

Modyfikacja zakłada umożliwienie dostępu hurtowego operatorom sieci dostępowych obsługujących obszary szare NGA i czarne NGA.

Neutralność technologiczna

- 2.8.** Czy środek pomocy jest neutralny pod względem technologicznym?

☒

Tak

☐

Nie

Jeżeli odpowiedź na pytanie zawarte w pkt 2.8 brzmi „tak”, proszę opisać, w jaki sposób zapewnia się przestrzeganie tej zasady:

W projekcie RSS wybudowano sieć szkieletową i dystrybucyjną umożliwiającą świadczenie usług NGA. Na obecnym etapie rozwoju technologicznego, tylko światłowody mogą zapewnić przepustowość sieci szkieletowej niezbędną do świadczenia detalicznych usług NGA. Architektura „wielu światłowodów” umożliwia pełną niezależność podmiotów ubiegających się o dostęp, oferujących usługi łączności szerokopasmowej o wysokiej przepustowości i sprzyja tym samym długotrwałej zrównoważonej konkurencji.

Z drugiej strony, jeżeli chodzi o świadczenie szerokopasmowych usług detalicznych użytkownikom końcowym, projekt ocenianego środka nie traktuje w sposób uprzywilejowany żadnej technologii ani platformy, pozostawiając operatorom komercyjnym zastosowanie najbardziej odpowiednich rozwiązań technologicznych w celu zapewnienia szerokopasmowych usług detalicznych użytkownikom końcowym. Zatem bez względu na rodzaj stosowanej technologii każdy operator będący stroną trzecią może skorzystać ze środka.

Wykorzystanie istniejącej infrastruktury

- 2.9.** Proszę dostarczyć mapę przedstawiającą istniejącą infrastrukturę w danym państwie lub regionie, w tym również wszelką nową infrastrukturę, której wdrożenie planują operatorzy komercyjni w najbliższej przyszłości, tj. w okresie trzech lat:

Mapa przedstawiająca istniejącą infrastrukturę w Polsce wg stanu za 2017 r. została opublikowana przez UKE pod adresem <http://www.polskaszerokopasmowa.pl/mapy-siis/infrastruktura-telekomunikacyjna-na-terenie-rp-2017.html> oraz <https://wyszukiwarka.uke.gov.pl>.

- 2.10.** Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewnia się, aby operatorzy pragnący uczestniczyć w procedurze wyboru dostarczyli wszystkie istotne informacje o wszelkiej istniejącej infrastrukturze, jaką posiadają lub kontrolują na obszarze docelowym:

Każdy podmiot ubiegający się o pełnienie funkcji operatora infrastruktury na obszarze docelowym, jest obowiązany poinformować organ przyznający pomoc oraz krajowy organ regulacyjny o posiadanej lub kontrolowanej infrastrukturze na etapie konsultacji społecznych i zapewnić innym oferentom wszystkie istotne informacje w takim terminie, który pozwoliłby tym oferentom na uwzględnienie wspomnianej infrastruktury w ich ofertach

Dostęp hurtowy

- 2.11.** Proszę wyjaśnić, jaki rodzaj zobowiązań do zapewnienia dostępu hurtowego zostanie nałożony na dotowaną sieć (obejmujący dostęp do infrastruktury pasywnej i aktywnej, prawo do wykorzystywania kanałów i słupów, światłowodów ciemnych oraz szafek ulicznych) i jak długo będą obowiązywać zobowiązania do zapewnienia dostępu:

Modyfikacja zakłada odstępienie od zasady ograniczenia dostępu hurtowego dla operatorów sieci dostępowych ze względu na obsługiwany przez danego operatora sieci dostępowej obszar (biały, szary, czarny). Poza tym zasady dostępu do sieci pozostaną bez zmian.

Ceny za dostęp hurtowy

- 2.12.** Proszę wyjaśnić, w jaki sposób będą porównywane ceny za dostęp:

Zasady ustalania cen dostępu hurtowego określa UKE. Ceny oparte są na średnich opublikowanych cenach hurtowych porównywalnych usług w bardziej konkurencyjnych obszarach lub, w przypadku braku takich opublikowanych cen, na cenach określonych lub zatwierdzonych przez UKE.

Umowa z operatorem infrastruktury określi zasady obliczania opłat za dostęp do infrastruktury. Opłaty pobierane przez OI będą zatwierdzane, monitorowane i weryfikowane przez UKE. Ponadto UKE będzie rozwiązywać potencjalne spory między władzami publicznymi a OI w zakresie cennika usług

Mechanizm wycofania i monitorowania

- 2.13.** Czy mechanizm wycofania będzie miał zastosowanie do środka pomocy?

☒

Tak

☐

Nie

- 2.14.** Jeżeli odpowiedź na pytanie zawarte w pkt 2.14 brzmi „tak”, proszę opisać ten mechanizm, jego cechy i czas trwania:

Bez zmian w stosunku do pierwotnego programu, przy czym w przypadku powierzenia zarządzania siecią operatorowi publicznemu, dochody z działalności tego

operatora powinny zostać w całości wykorzystane na eksploatację RSS: utrzymanie i rozbudowę sieci oraz zapewnienie trwałości projektu.

Jeśli chodzi o nadwyżki, możliwe byłoby odstąpienie od mechanizmu wycofania środków w oparciu o wskaźnik EBITDA i przeznaczenie nadwyżek na utrzymanie i rozwój RSS.

Publiczny operator infrastruktury - zarówno będący podmiotem publicznym, jak i będący jednostką stanowiącą wyłączną własność i w pełni kontrolowaną przez władze publiczne - nie będzie objęty mechanizmem odzyskiwania środków, a przy tym będzie dążył do bilansowania swoich dochodów i wydatków poprzez stosowanie stawek za dostęp do infrastruktury w wysokości pozwalającej generować przychody pokrywające koszty działalności operatorskiej, przy założeniu uniknięcia dążenia do nadmiernego zysku. Uzyskiwane z działalności operatorskiej nadwyżki operator powinien przeznaczać w pierwszej kolejności na bieżące i generalne naprawy infrastruktury, jak również – gdyby zaistniała taka potrzeba – na dalszy rozwój sieci szerokopasmowych w obrębie programu ramowego na takich samych warunkach, na jakich został przyznany pierwotny środek pomocy. Operator publiczny, przy uwzględnieniu wskazanych wyżej ograniczeń, nie będzie przy tym zobowiązany do ograniczania swojej działalności jedynie do zarządzania infrastrukturą, w tym do jej utrzymywania i zarządzania udostępnianiem sieci.

W przypadku, gdyby przeznaczenie nadwyżki na dalszy rozwój sieci w białych obszarach wiązało się z wykroczeniem poza dotychczasowy program – poniesienie nakładów zostanie poprzedzone dokonaniem stosownego zgłoszenia do Komisji.

2.15. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zorganizowane będzie monitorowanie środka pomocy:

- który organ publiczny przeprowadzi monitorowanie?
- jakie aspekty środka będą przedmiotem monitorowania?
- jakie kryteria wydajności będą analizowane?
- jaki będzie harmonogram monitorowania?

Zasady monitorowania środka pomocy nie podlegają zmianie.

Realizacja fazy inwestycyjnej projektów była monitorowana przez PARP.

Monitoring ten miał na celu zapewnienie zgodności Projektu z postanowieniami umowy o dofinansowanie inwestycji środkami EFRR¹⁸. W szczególności ocenie podlegał:

- zakres rzeczowy i kwalifikowalność ponoszonych wydatków,
- zgodność ram czasowych przedsięwzięcia z harmonogramem,
- prawidłowość prowadzenia dokumentacji finansowo-księgowej
- zgodność realizacji projektu z przepisami prawa wspólnotowego i krajowego, m.in. w zakresie udzielania zamówień publicznych.

---

¹⁸ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Obecnie, tj. w okresie 5 lat od zakończenia realizacji inwestycji, PARP prowadzi coroczny monitoring pod kątem utrzymania trwałości projektu, wymaganej przepisami art. 57 rozporządzenia Rady (WE) Nr 1083/2006.

Aktualnie, tj. w fazie eksploatacyjnej kluczowe znaczenie ma monitoring działalności Operatora Infrastruktury. Monitoring ten jest prowadzony w pierwszej kolejności przez właścicieli sieci - Województwa jako strony umów zawartych z OI. Ogólnym celem monitoringu jest zapewnienie zgodności działalności OI z postanowieniami umowy o przekazaniu mu infrastruktury RSS, sporządzonej z uwzględnieniem środka pomocy.

Monitoring ten będzie prowadzony przez cały okres trwania umowy z operatorem infrastruktury.

Ponadto monitoring działalności operatora infrastruktury wykonywany przez krajowy organ regulacyjny, na ogólnych zasadach określonych w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne.

Krajowy organ regulacyjny

- 2.16.** Proszę opisać rolę krajowego organu regulacyjnego, w szczególności w zakresie identyfikacji obszarów docelowych, określania cen za dostęp hurtowy, w tym ich porównywania, rozwiązywania sporów itd.:

Krajowy organ regulacyjny jest organem właściwym do konsultacji środka. Zgodnie z pkt 42 Wytycznych w sprawie sieci szerokopasmowych, UKE ma kompetencję doradczą w sprawie założeń środka pomocy, w tym w odniesieniu do: cen i warunków dostępu hurtowego, jak również rozstrzygania sporów dotyczące dostępu hurtowego.

UKE, na podstawie danych gromadzonych w corocznej inwentaryzacji stanu sieci telekomunikacyjnej klasyfikuje obszary B/S/C – wskazuje obszary, na których mogą być świadczone usługi dostępu do Internetu z wykorzystaniem wspartej infrastruktury. Wyniki są publikowane na stronie www.uke.gov.pl/o-nas.

Szczegółowy zakres kompetencji UKE dostępny jest pod adresem: <https://www.uke.gov.pl/o-nas>.

- 2.17.** Proszę przedstawić stanowisko krajowego organu regulacyjnego w odniesieniu do planowanej interwencji w zakresie pomocy oraz, w stosownych przypadkach, opinię krajowego organu ds. konkurencji:

.....
.....

3. Kryteria zgodności

Proszę wyjaśnić, w jakim zakresie zgłoszony środek pomocy jest zgodny z warunkami określonymi w sekcji 2.5 wytycznych w sprawie sieci szerokopasmowych, w szczególności jeżeli chodzi o:

Cele środka zostały wyszczególnione w pkt 1.1 niniejszego formularza

Cel leżący we wspólnym interesie

- a) Czy środek pomocy jest ukierunkowany na osiągnięcie jasno określonych celów leżących we wspólnym interesie?

☒

Tak

☐

Nie

- b) Jeżeli odpowiedź na pytanie zawarte w lit. a) brzmi „tak”, proszę opisać cele leżące we wspólnym interesie realizowane przez środek pomocy.

Celem niniejszej modyfikacji zasad określonych w decyzjach KE dla środka pomocy jest umożliwienie bardziej pełnego wykorzystania potencjału wybudowanej infrastruktury telekomunikacyjnej. Zasadniczy obszar modyfikacji dotyczy bardziej adekwatnego dostosowania środka pomocy do aktualnej sytuacji na rynku telekomunikacyjnym przez aktualizację i bardziej dokładną identyfikację obszarów, na których mogą być świadczone usługi z wykorzystaniem RSS. Powyższe umożliwi dostarczenie szerokopasmowego dostępu do Internetu kolejnym grupom mieszkańców Polski, co przyczyni się także do realizacji celów EAC.

Niedoskonałość rynku

- c) Czy środek pomocy uwzględnia niedoskonałość rynku lub istotne nierówności ograniczające dostępność usług dostępu szerokopasmowego?

☒

Tak

☐

Nie

- d) Jeżeli odpowiedź na pytanie zawarte w lit. c) brzmi „tak”, proszę opisać niedoskonałość rynku i przedstawić ogólny przegląd rynku dostępu szerokopasmowego w danym państwie lub regionie i na obszarach będących obszarami docelowymi środka pomocy.

Przegląd ten powinien zawierać informacje na temat obecnego poziomu zasięgu sieci szerokopasmowej, wskaźnika penetracji Internetu (liczby gospodarstw domowych, przedsiębiorstw podłączonych do infrastruktury), podziału dostępności usług ze względu na technologię, głównych tendencji panujących na (krajowym lub regionalnym) rynku dostępu szerokopasmowego, podziału na obszary wiejskie/miejskie w kontekście zasięgu sieci szerokopasmowej, porównania cen detalicznych z cenami pobieranymi za te same usługi oferowane w bardziej konkurencyjnych, ale mimo to porównywalnych obszarach lub regionach kraju, dostępnych rozwiązań technologicznych w zakresie rozwoju sieci szerokopasmowych oraz świadczenia usług łączności, sytuacji pod względem konkurencyjności na rynkach łączności elektronicznej (struktury i dynamiki rozwoju rynków), przeglądu krajowych ram regulacyjnych i obowiązujących zobowiązań regulacyjnych spoczywających na operatorach z sektora łączności elektronicznej:

Projekty RSS polegały na wybudowaniu infrastruktury telekomunikacyjnej w kilku województwach, a następnie udostępnieniu tej infrastruktury wszystkim zainteresowanym przedsiębiorcom telekomunikacyjnym na jednakowych zasadach. Do głównych czynników hamujących penetrację usług telekomunikacyjnych należy brak

zachęt do inwestycji prywatnych w punktach adresowych najdalej położonych od węzłów dystrybucyjnych w zakresie sieci NGA oraz podstawowej infrastruktury szerokopasmowego dostępu do Internetu. Wobec niedoskonałości rynku jedynie wsparcie publiczne umożliwi podłączenie nieatrakcyjnych ekonomicznie, położonych peryferyjnie, słabo zurbanizowanych obszarów białych pozostających bez możliwości dostępu do Internetu szerokopasmowego.

Przedmiotowe zmiany wpłyną na zwiększenie dostępu do Internetu w najdalej położonych białych punktach adresowych i przyczynią się do realizacji celów EAC.

Ogólny przegląd rynku dostępu szerokopasmowego w Polsce.

W Polsce możliwość dostępu do Internetu o szybkości min. 30 Mb/s ma już ponad 43,1% budynków (wg raportu za 2018 rok opracowanego w czerwcu 2019 r.). Średnia penetracja lokalowa zasięgami internetu stacjonarnego o przepustowości min. 30 Mb/s wynosi w Polsce 71,7%¹⁹.

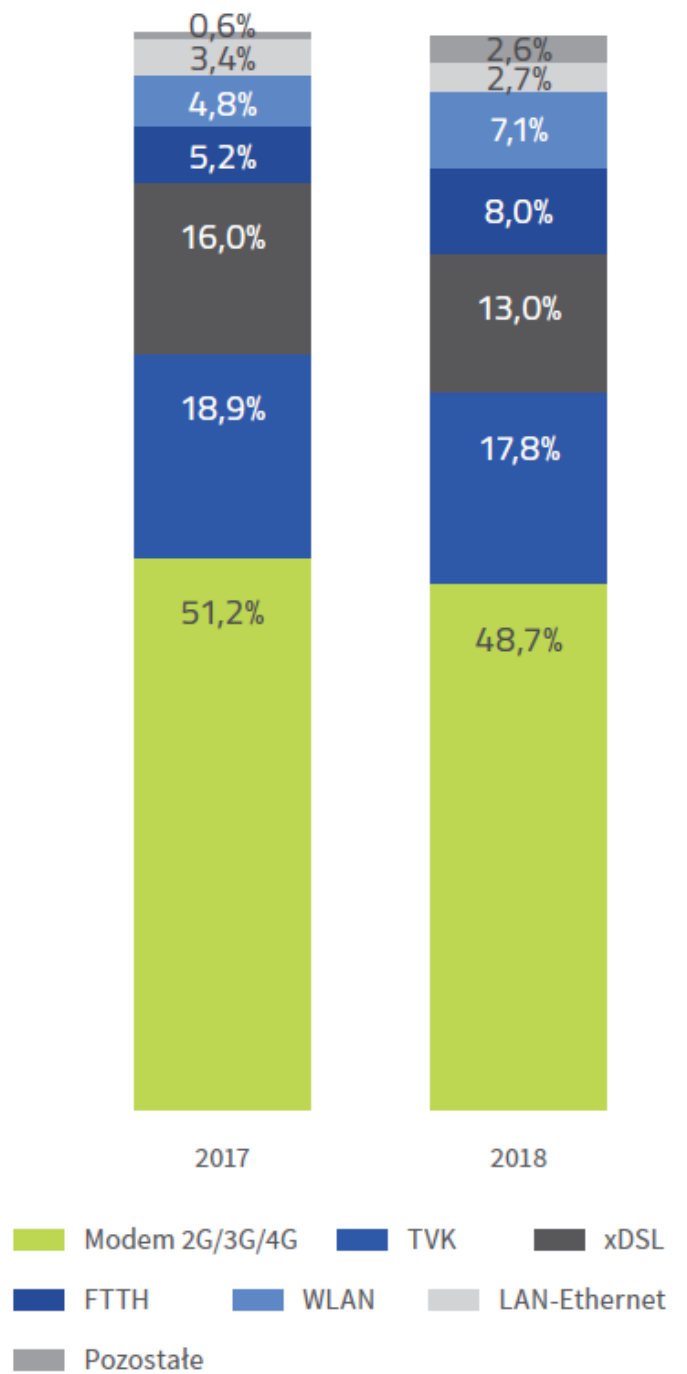
Długość przewodowych linii telekomunikacyjnych na terenie Polski według stanu na koniec roku 2018 wyniosła 452 tys. km, co stanowi wzrost w stosunku do roku poprzedniego o około 16 tys. km.

Strukturę użytkowników ze względu na wykorzystywaną technologię dostępową prezentuje poniższy wykres.

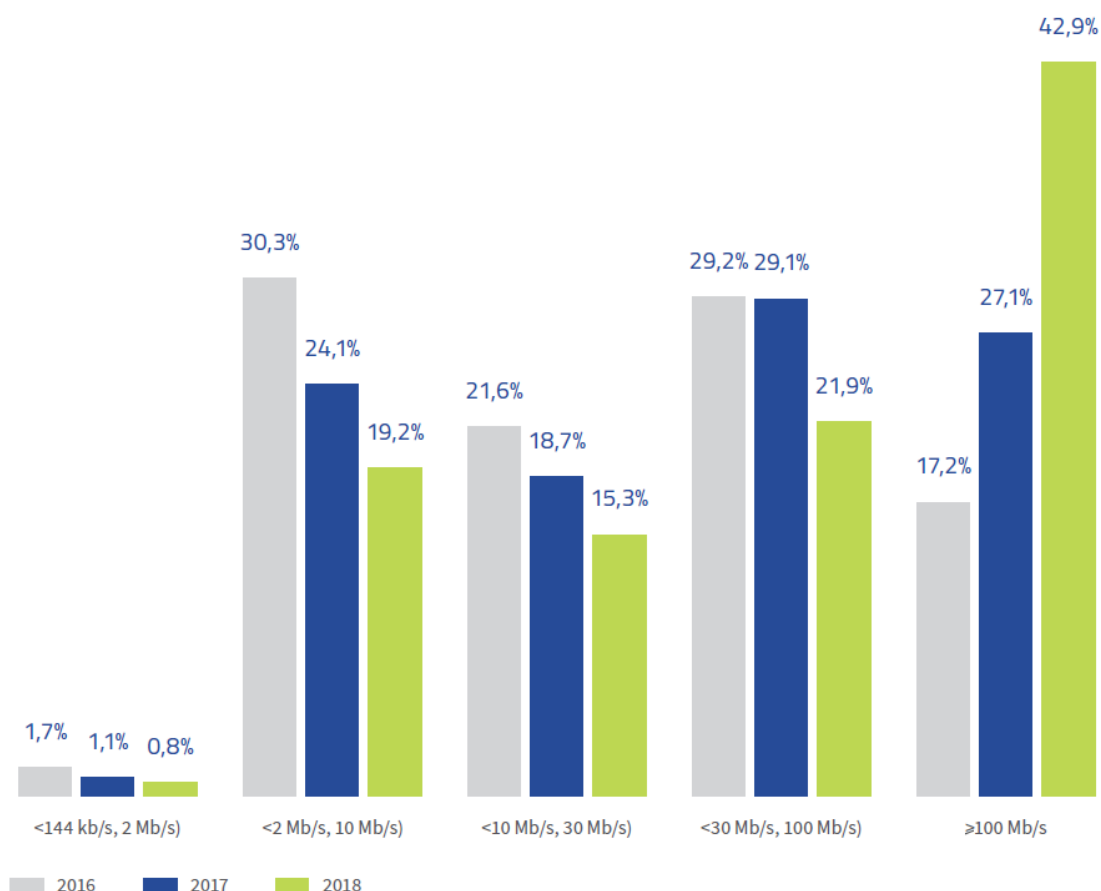
¹⁹ <https://www.uk.gov.pl/akt/raport-o-stanie-rynku-telekomunikacyjnego-w-polsce-w-2018-r-,223.html>

WYKRES 5. STRUKTURA UŻYTKOWNIKÓW
ZE WZGLĘDU NA WYKORZYSTYWANĄ
TECHNOLOGIĘ DOSTĘPOWĄ

W 2018 r. odnotowano znaczący wzrost liczby łączy o najwyższych przepustowościach, tj. min. 100 Mb/s. Ich udział w liczbie łączy ogółem wzrósł do prawie 48%. W 2018 r. było ich o 60% więcej niż rok wcześniej. Z kolei odsetek łączy o najniższych przepustowościach stale maleje. W roku 2018 stanowiły one 0,8% łączy ogółem.

WYKRES 11. UDZIAŁ ŁĄCZY W PODZIALE NA PRZEPUSTOWOŚCI

Rynek telekomunikacyjny nieustannie ewoluuje, co oznacza, że nowsze technologie wypierają starsze, a jedne formy komunikacji są zastępowane przez inne. W ostatnich latach rozwój nowych trendów napędzały usługi w chmurze i „big data”. Szczególnie dynamicznie wpłynęło to na sektor transmisji danych. Coroczne, wyraźne wzrosty w tym segmencie spowodowane są również przez zwiększenie świadomości konsumentów w zakresie korzystania z nowoczesnych usług. Operatorzy nieustannie poprawiają jakość swoich sieci, oferując coraz lepsze usługi. W kolejnych latach można oczekiwać jeszcze większej dynamiki przyrostu transmisji danych.

Działalność przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz główne krajowe ramy regulacyjne dla sektora łączności elektronicznej są określone w następujących aktach prawa:

- Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych
- Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne
- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych

Odpowiedni instrument

- e) Proszę wykazać adekwatność środka pomocy:

Proponowane zmiany zostały sformułowane na podstawie doświadczeń z pierwszych lat eksploatacji RSS. Modyfikacja umożliwi świadczenie usług nowym grupom odbiorców ostatecznych, którzy do tej pory ze względu na brak stosownej infrastruktury nie mieli szerokopasmowego dostępu do Internetu. Obecnie identyfikuje się znaczny niezaspokojony popyt na usługi internetowe, w tym usługi o przepustowości co najmniej 30 Mb/s.

Ponadto proponuje się zmiany w zakresie zarządzania siecią przez możliwość eksploatacji sieci przez podmiot publiczny, co zapewni ciągłość świadczenia usług w przypadku braku zainteresowania ze strony podmiotów prywatnych.

W ocenie wnioskujących założenia niniejszego środka pomocy, tj. wprowadzenie zmian do środka pomocy wpłynie pozytywnie na osiągnięcie założonych celów EAC, utrzymanie trwałości inwestycji i zwiększenie efektywności RSS.

- f) Czy wdrożono już jakiegokolwiek inne, alternatywne (mniej zakłócające) instrumenty, umożliwiające dostarczanie usług dostępu szerokopasmowego i rozwiązanie problemu braku usług w zakresie dostępu szerokopasmowego, w tym regulacje *ex ante* lub stymulowanie popytu?

☐

Tak

☐

Nie

- g) Jeżeli odpowiedź na pytanie zawarte w lit. f) brzmi „tak”, proszę opisać te inicjatywy i wyjaśnić, dlaczego uznano je za niewystarczające do osiągnięcia pożądaných celów z zakresu rozwoju sieci szerokopasmowych:

.....
.....

- h) Czy w ciągu ostatnich trzech lat obecni operatorzy sieci przeprowadzili jakiegokolwiek prywatne inwestycje na obszarach docelowych?

☐

Tak

☐

Nie

- i) Jeżeli odpowiedź na pytanie zawarte w lit. h) brzmi „tak”, proszę opisać te inwestycje i wyjaśnić, dlaczego istniejąca infrastruktura szerokopasmowa nie jest wystarczająca do zaspokojenia potrzeb obywateli i użytkowników biznesowych oraz dlaczego konieczna jest pomoc państwa:

.....
.....

Efekt zachęty

- j) Proszę opisać oczekiwane pozytywne efekty środka pomocy:

Lepsza identyfikacja obszarów białych: tradycyjnych i NGA przełoży się na zwiększone zainteresowanie kolejnych klientów sieci i zwiększy możliwości finansowego

utrzymania sieci. Powyższe zmiany zwiększą liczbę kolejnych inwestycji ze środków prywatnych przedsiębiorców.

Połączenia międzyoperatorskie wpłyną pozytywnie na plany przyszłych operatorów ponieważ połączenia o zasięgu ponadregionalnym nie wymagają budowy sieci na terenie innych województw. Uruchomienie integracji usług ma służyć przede wszystkim lokalnym przedsiębiorcom w celu przełamania barier wynikających z administracyjnego podziału obszarów.

Korzyści płynące z elastycznego kształtowania kryteriów oceny ofert, zgodnie z prawem zamówień publicznych oraz umożliwienie pełnienia funkcji operatora RSS przez podmioty zintegrowane wertykalnie przełoży się na większe zainteresowanie operatorów funkcjonujących na rynku hurtowym i detalicznym.

Zmiana skokowa

- k) Czy środek pomocy zapewni skokową zmianę w zakresie dostępności do szerokopasmowego internetu?

☐

Tak

☒

Nie

- l) Jeżeli odpowiedź na pytanie zawarte w lit. k) brzmi „tak”, proszę to wykazać w drodze porównania obecnej i planowanej budowy/rozbudowy sieci (tj. przed planowaną interwencją i po niej). W szczególności proszę dokładnie opisać, czy i w jakim stopniu zostaną podjęte znaczące nowe inwestycje w sieć szerokopasmową oraz jakie nowe możliwości powstaną na rynku pod względem dostępności i jakości usługi dostępu szerokopasmowego:

.....
.....

- m) Proszę wyjaśnić oczekiwane zmiany w zachowaniu beneficjenta lub beneficjentów środka pomocy:

W wyniku planowanych zmian prognozowania jest większa aktywność operatorów infrastruktury w stosunku do operatorów sieci dostępowych, podejmowanie akcji marketingowych, promocyjnych tak aby sieć była wykorzystywana w jak największym stopniu. Proponowane zmiany wprowadzą także element konkurencji na poziomie zarządzania siecią.

- n) Proszę wykazać, że podobna inwestycja w sieć szerokopasmową nie zostałaby podjęta w takich samych ramach czasowych lub zgodnie z takimi samymi warunkami w przypadku braku pomocy państwa:

Przedmiotowa inwestycja nie powstałaby bez wsparcia państwa ze względu na koszty inwestycji. Na podstawie niniejszej modyfikacji nie będzie wspierana rozbudowa sieci. Rozbudowa sieci będzie mogła nastąpić z ewentualnych nadwyżek osiąganych na działalności polegającej na zarządzaniu siecią.

Ze względu na znaczne koszty inwestycji, inwestorzy prywatni wykazują niewielkie zainteresowanie inwestycjami w rozwój hurtowych sieci telekomunikacyjnych.

Niemniej jednak umożliwienie dostępu do sieci hurtowej może stanowić impuls do rozwoju prywatnych sieci dostępowych o zasięgu lokalnym.

Proporcjonalność

- o) Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zostanie zagwarantowane ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum:

Działania zmierzające do ograniczenia pomocy do niezbędnego minimum zostały podjęte już w fazie realizacji inwestycji. Wybór wykonawców oraz operatorów odbywał się na podstawie otwartych, przejrzystych i konkurencyjnych procedur udzielania zamówień publicznych, co zapewniło wybór najbardziej korzystnej ekonomicznie oferty oraz ograniczenie udziału środków publicznych do niezbędnego minimum.

Ponadto w fazie operowania siecią funkcjonuje mechanizm wycofania (claw-back), zgodnie z którym monitorowaniu podlega aspekt finansowy działalności operatora. W przypadku stwierdzenia wystąpienia pomocy w nadmiernej wysokości operator jest zobowiązany do zwrotu części uzyskanych przychodów do budżetu samorządu województwa.

W przypadku operatora publicznego przychody z działalności operatora publicznego będą wykorzystywane do utrzymania sieci i zapewnienia trwałości projektu. Ewentualna nadwyżka zostanie przeznaczona na utrzymanie i rozwój sieci.

Zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową

- p) Proszę wyjaśnić potencjalne negatywne skutki środka pomocy dla konkurencji i wymiany handlowej (na przykład potencjalne spowodowanie wyparcia inwestycji prywatnych lub umocnienie pozycji dominującej) oraz wskazać te elementy w strukturze środka²⁰, które mogłyby zminimalizować to ryzyko:

Udostępnianie infrastruktury RSS podmiotowi, który będzie ją wykorzystywał do świadczenia usług hurtowych (OI), oddziałuje na konkurencję przede wszystkim na telekomunikacyjnych rynkach hurtowych, a pośrednio także na rynkach detalicznych.

W przypadku operowania siecią przez podmiot zintegrowany wertykalnie, tj. świadczący usługi zarówno dostępu hurtowego jak i detalicznego, właściciel infrastruktury ustanowi mechanizmy zapobiegające²¹ wystąpieniu jakiegokolwiek konfliktu interesów, dyskryminacji podmiotów ubiegających się o dostęp lub wystąpieniu nienależnej korzyści dla OI. Działalność OI będzie podlegała nadzorowi krajowego organu regulacyjnego. W przypadku świadczenia usług detalicznych, w strukturze zintegrowanego wertykalnie operatora do tego celu zostanie utworzona wydzielona strukturalnie i prawnie jednostka oraz zapewniona zostanie rozdzielność rachunkowości dla działalności hurtowej i detalicznej.

---

²⁰ Na przykład wybrany model inwestycyjno-biznesowy, wielkość i cechy charakterystyczne geograficznych obszarów interwencji lub środki służące do kontroli kosztów projektów.

²¹ Wśród możliwych do zastosowania rozwiązań wymienia się m.in.: wymóg przeprowadzania testów ekonomicznej i technicznej odtwarzalności (zawężenie marży i ceny, procedury TTM), wprowadzenie systemu monitorowania KPI dotyczących niedyskryminacji, chińskich murów i zorientowanych kosztowo stawek hurtowych.

Należy tu podkreślić, że w aktualnej sytuacji rynkowej analogiczne zabezpieczenia nałożone są przez UKE na operatora zasiedziałego w zakresie rynków podlegających regulacji. Tego typu ograniczenia wynikają z Ustawy prawo telekomunikacyjne i dotyczą także operatorów o znaczącej pozycji rynkowej.

Możliwość udziału podmiotów zintegrowanych wertykalnie w zarządzaniu RSS zwiększy zainteresowanie udziałem w postępowaniach przetargowych podmiotów z dużym doświadczeniem i know-how, co zwiększy szanse wyboru rzetelnego OI.

Jeśli chodzi o operatora publicznego - nałożone zostaną na niego następujące zobowiązania:

- a) operator publiczny będzie prowadził wyodrębnioną księgowość, będzie podlegał takiej samej kontroli krajowego organu regulacyjnego, jak prywatni operatorzy infrastruktury, a ponadto zapewni efektywny, otwarty dostęp do sieci, z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej. Operator publiczny będzie dysponował zasobami i narzędziami umożliwiającymi kontrolę i monitoring funkcjonowania sieci poprzez system paszportyzacji,
- b) operator publiczny zapewni równie skuteczny i efektywny nadzór nad stanem infrastruktury i powierzonym majątkiem co prywatny operator infrastruktury.

W przypadku rozwiązania polegającego na lepszej identyfikacji obszarów białych: tradycyjnych i NGA, w oparciu o wyniki inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych, prowadzonej przez UKE, ewentualne zakłócenie konkurencji zostało zminimalizowane do minimum, gdyż identyfikacja punktów adresowych jest publicznie dostępna pod adresem <http://uke.gov.pl/wyszukiwarka/> dla każdego z operatorów telekomunikacyjnych, gospodarstw domowych, przedsiębiorców i wszystkich zainteresowanych stanem infrastruktury i usług w Polsce.

Umożliwienie podłączenia do RSS przedsiębiorców telekomunikacyjnych z innych – niż miejsce położenia danej RSS - części Polski ma neutralny wpływ na konkurencję na rynku telekomunikacyjnym, ponieważ zakres usług nie jest modyfikowany, a jedynie zwiększa się dostępność sieci dla potencjalnych klientów. Ponadto połączenia międzyoperatorskie nie wpływają na plany inwestycyjne przyszłych operatorów ponieważ połączenia o zasięgu ponadregionalnym nie wymagają budowy sieci na terenie innych województw. Uruchomienie integracji usług nie stanowi konkurencji dla ogólnokrajowych operatorów, gdyż estymowana sprzedaż usług wspólnych ma służyć przede wszystkim lokalnym przedsiębiorcom w celu przełamania barier wynikających z administracyjnego podziału obszarów.

4. Inne informacje

Proszę podać w tym miejscu wszelkie inne informacje, które Państwa zdaniem mają znaczenie przy dokonywaniu oceny przedmiotowego środka na podstawie wytycznych w sprawie sieci szerokopasmowych lub jakiekolwiek inne informacje istotne z punktu widzenia unijnych przepisów w zakresie konkurencji i rynku wewnętrznego²².

Nie dotyczy

²² Lista decyzji Komisji w sprawie pomocy państwa dla sieci szerokopasmowych jest dostępna na stronie głównej DG ds. Konkurencji:

http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf.

